

DIRECTIEBEOORDELING Van der Ende Group

Directiebeoordeling conform de gestelde eisen in
handboek CO₂-Prestatieladder 3.1

*Happy people
make happy people*

Auteur(s):

**Ed van der Schans
Mick de Ridder**

Geaccordeerd door Directie:

Marcel Boon

Datum directie beoordeling 27 augustus 2024

COLOFON

Het format voor deze rapportage is opgesteld door Facilicom Energiemanagement.

Facilicom Energiemanagement
Van Leeuwenhoekweg 1
5482 TK Schijndel

0495 - 590500

<https://www.facilicom-energie.nl/>
energie@facilicom.nl

Dit format mag uitsluitend worden ingezet voor eigen gebruik en niet voor commerciële doeleinden

Inhoud

1. Inleiding	4
2. Directiebeoordeling	5
2. Status van acties voorgaande directiebeoordeling en audits	5
2.2 Wijzigingen duurzaamheidsmanagementsysteem	6
2.3 CO ₂ -footprint en energieprestaties.....	6
2.4 Voortgang doelstellingen en maatregelen.....	7
2.5 Effectiviteit stuurcyclus.....	8
2.6 Effectiviteit communicatie	8
2.7 Participatie initiatieven	8
2.8 Benodigd budget en investeringen	9
2.9 Projecten met gunningsvoordeel.....	9
3. Eindoordeel directiebeoordeling	10
3.1 Oordeel directie	10
3.1.1 Noodzaak voor wijzigingen	10
3.1.2 Speciale aandacht voor communicatie	10
3.1.3 Doeltreffendheid CO ₂ -prestatieladder.....	10
3.2 Kansen voor verbetering.....	10

1. Inleiding

Voor u ligt de directiebeoordeling conform het CO₂-prestatieladder handboek 3.1. Het doel van deze directiebeoordeling is om als directie de CO₂-Prestatieladder als managementsysteem beoordelen op blijvende geschiktheid, implementatie, adequaatheid en effectiviteit. De verantwoordelijkheid voor de correcte input is binnen de organisatie belegd bij de duurzaamheidsmanager. Aan de hand van de aangeleverde input heeft de directie een aantal besluiten genomen. De door directie opgestelde besluiten worden opgenomen in de maatregelen, die getroffen zullen worden ten behoeve van de CO₂-reductie.

De input voor de directiebeoordeling voor een niveau 3 certificering bevat tenminste:

- a) De status van acties die zijn voortgekomen uit voorgaande directiebeoordelingen, interne audits en audits van de LadderCI;
- b) Wijzigingen in externe en interne belangrijke punten die relevant zijn voor het managementsysteem;
- c) Informatie over de prestaties en doeltreffendheid van het CO₂-managementsysteem, met inbegrip van:
 - 1) Het energiebeleid en de reductiemaatregelen;
 - 2) De energieprestaties, emissies en de actuele energiebeoordeling (eis 2.A.3);
 - 3) De voortgang op de reductiedoelstellingen en mate waarin deze zijn behaald
 - 4) De communicatie en initiatieven;
 - 5) De punten van zorg van de auditresultaten: interne audit (incl. doelstellingen per eis) en audits door de LadderCI.
 - 6) Afwijkingen en corrigerende maatregelen;
- d) De toereikendheid van middelen;
- e) De doeltreffendheid van ondernomen acties voor het oppakken van reductiekansen;
- f) Kansen voor verbetering;

De output van de directiebeoordeling bevat tenminste beslissingen en actie met betrekking tot:

1. Kansen voor verbetering;
2. De noodzaak voor wijzigingen in het CO₂-managementsysteem, reductiedoelstellingen, reductiemaatregelen en (deelnames aan) initiatieven;
3. vanaf niveau 3 conclusies over de waarschijnlijkheid van het halen van eerder intern/extern gepubliceerde reductiedoelstellingen;
4. Doeltreffendheid van het CO₂-managementsysteem, inclusief een expliciete uitspraak over in hoeverre de CO₂-Prestatieladder functioneert zoals deze bedoeld is, gebaseerd op de resultaten van de interne audit met betrekking tot de doelstellingen per eis;
5. behoefte aan middelen.

Bovenstaande punten worden verwerkt in hoofdstuk 2 en 3.

2. Directiebeoordeling over het jaar 2023

In dit hoofdstuk wordt de effectiviteit van de CO₂-prestatieladder als managementsysteem beoordeeld.

2.1 Status van acties voorgaande directiebeoordeling en audits

De vorige directie beoordeling heeft plaats gevonden op 29 juni 2023. De uitkomst en acties en eventuele maatregelen zijn hieronder opgenomen

- Maatregel 1: Stimuleren van de medewerkers voor het juist invullen van de kilometerstanden.
 - **Status hiervan is dat voor alle tankpassen van de nederlandse vestiging is ingesteld dat de kilometerstand moet ingevuld worden.**
- Maatregel 2: Verbeteren registratie van elektriciteit en gas verbruik waarvan de jaarrekening niet gelijk loopt met de jaarrekening
 - **Er is nu een beter overzicht van de meterstanden.**
- Maatregel 3: Verduurzaam wagenpark door mogelijk te onderzoeken van het hervormen van functieprofielen en de huidige omgang met het toewijzen van de auto's
 - **Door de groei van het bedrijf en personeels gebrek is hier jammer genoeg nog geen onderzoek naar gedaan.**
- Maatregel 4: Het onderzoeken van de mogelijkheid om groene stroom met nederlandse garantie van oorsprong in te kopen voor de verschillende kantoorpanden.
 - **Deze maatregel is per 1-7-23 inwerking voor de vestiging Maasdijk en Oss. Voor de vestiging België is na onderzoek besloten om dit niet te doen. Het resultaat hiervan is minimaal, en België heeft ook al voor een gedeelte zonnepanelen.**
- Maatregel 5: Tankpassen voor ieder werknemer van de zaak.
 - **Dit is voor de vestigingen Maasdijk en Oss ingevoerd. En in België werken ze ook met een tankpas**

Externe Audit 2023

De externe audit in 2023 heeft plaatsgevonden op 25 september 2023. De vestigingen THO en QPM zijn via teams gedaan.

De audits verliepen goed en er waren zeker punten voor verbetering.

Positief:

- Energie management systeem wordt goed beheerd door de KAM-coordinator. En er is een goede samenwerking met Facilicom om energiebesparende maatregelen te identificeren. De eveneens door Facilicom uitgevoerde interne audit is inhoudelijk ook zeer goed uitgevoerd.
- Zowel de in- en als externe communicatie zijn goed opgepakt. Er wordt zeer actief gecommuniceerd. Publicaties op de eigen website zijn verbeterd t.o.v. het voorgaande jaar.
- Er is sprake van een aantoonbaar zeer actieve deelname aan het initiatief "Plant empowerment". Betrokken zijn enthousiast hierover.

Mogelijkheden voor verbetering en aandachtspunten voor de volgende audit:

- Hoewel tijdens de audit de inputcijfers voor de energie- en brandstofgebruiken (na enige tijd) inzichtelijk gemaakt konden worden, verdient het aanbeveling om deze inzichtelijker te krijgen voor de auditor.
- Toepassing juiste emissiefactor elektra voor Lochristi (Belgie). Raadpleeg het nutsbedrijf hiervoor, of raadpleeg VREG rapportages.
- Eind september 2023 is een vestiging in Canada geopend. Deze vestiging gaat vallen onder Enhold B.V. De boundary zal hierop moeten worden aangepast, of de vestiging wordt gemotiveerd hiervan uitgesloten (keuze methode 2 laterale methode).
- Er kan meer worden gehaald uit het systeem om km standen en brandstofverbruik te monitoren (Fleet & Go trackingsysteem). Terugkoppeling van brandstofgebruiken van voertuigen kan zinvol zijn om de bewustwording van de bestuurders te verhogen.

Opmerkingen:

De vestiging in Canada valt niet onder Enhold maar onder L-Hold. Hierdoor kunnen we deze vestiging buiten de boundary laten vallen. Dit is uitgezocht door Facilicom.

We hebben reeds een ander systeem van tankpassen. Daar zitten ook modules in om de bewustwording van de monteurs met betrekking tot hun rijgedrag te stimuleren. Hier willen we eind 2024 naar gaan kijken.

Interne audit 2024

De interne audit heeft plaatsgevonden op 8 juli 2024. De interne audit is uitgevoerd door Jimmy Versluis van Facilicom.

Algemene conclusie

Binnen de organisatie is men overduidelijk bezig met het minimaliseren van haar uitstoot en is de algemene informatievoorziening rondom de CO2 prestatieladder goed geborgd.

Ondanks het openen van een nieuwe locatie in Canada, worden de gestelde doelstellingen alsnog gehaald. Echter is de structuur van het bedrijf gewijzigd en staan alle certificaten op Van der Ende Group B.V., zo ook de CO2 prestatieladder. De locatie in Canada valt onder L-Hold, welke niet binnen Van der Ende Group B.V. valt, hierdoor moet worden beoordeeld of activiteiten m.b.t. Canada in de uitstoot van Van der Ende Group B.V. meegenomen moet worden. De mate waarin de CO2 uitstoot meegenomen moet worden, zal ook invloed hebben op de nieuwe doelstellingen voor komende jaren.

Naast de technische maatregelen die zijn doorgevoerd, worden er ook diverse organisatorische maatregelen doorgevoerd zoals het terugbrengen van aantal leveranciers (weliswaar scope 3), externe inzetten om vlieguren te beperken en is er een initiatief vanuit een medewerker om de bandenspanning op peil te houden door een bandenpomp op locatie beschikbaar te stellen.

Verbeterpunten:

- Borging van groencertificaten ter bewijslast van groene energie; is nu reeds in bezit
- CO2 uitstoot specificeren naar activiteiten van de organisatie; wordt aan gewerkt

2.2 Wijzigingen duurzaamheidsmanagementsysteem

Het huidige duurzaamheidsmanagementsysteem werkt naar behoren. Door de CO2-uitstoot jaarlijks te berekenen, heeft de directie voldoende inzicht in de emissiestromen om een geïnformeerde beslissing te maken.

2.3 CO₂-footprint en energieprestaties

De totale CO2-uitstoot van Van der Ende Group haar activiteiten bedroeg in het basisjaar 2021, 565 ton CO2. Hiervan is 304 ton CO2 het gevolg van het wagenpark en het materieel en 289 ton CO2 het gevolg van kantoren en bedrijfsruimten. De overige 9 ton is het gevolg van gedeclareerd zakelijk vervoer.

In 2023 was de totale CO2 uitstoot van Van der Ende Group 452 ton. Hiervan is 217 ton CO2 het gevolg van het wagenpark en het materieel en 156 ton CO2 het gevolg van kantoren en bedrijfsruimten. De overige 80 ton is het gevolg van gedeclareerd zakelijk vervoer.

Uit de energiebeoordeling komt naar voren dat we minder diesel zijn gebruiken, maar iets meer benzine. Met de huidige stand van de 2 elektrische auto's zijn we wel goed op weg om de doelstelling van 2025 te behalen. Begin 2025 is de planning om een derde voertuig aan te schaffen voor de Service afdeling in Maasdijk. Het business travel is dit jaar wederom omhoog gegaan. En zal ook dit jaar wederom omhoog gaan is de verwachting. Dit zal echter niet meer zo hard stijgen als in de afgelopen jaren. De verwachting is dat de CO2-uitstoot met betrekking tot kantoorpanden volgend jaar nog iets naar beneden gaat omdat de organisatie dan een heel jaar op groene stroom draait.

Om in de toekomst beter inzicht te verkrijgen in de grootste emissiestromen is het van belang om voor de panden waarvan de jaarrekening niet gelijk loopt met een kalenderjaar, jaarlijks de meterstanden op 1 januari te noteren. De belangrijkste emissiestroom is echter overduidelijk het wagenpark. De medewerkers zouden dan ook gestimuleerd moeten worden om de juiste kilometerstand door te geven, zodat de data van het wagenpark completer is.

De voorgestelde maatregelen zijn volgens de directie voor dit moment voldoende ambitieus om de CO2-uitstoot het komende jaar te reduceren. Deze reductiemaatregelen zijn ook in overleg tussen de duurzaamheidsmanager en directie tot stand gekomen.

Emissiestromen in procenten	2021	2022	2023
Wagenpark & materiaal	51 %	45 %	48 %
Electriciteitverbruik kantoorpanden	31 %	32 %	12 %
Gas/warmteverbruik kantoorpanden	16 %	17 %	23 %
Business travel	2 %	6 %	17 %
Totale CO2 uitstoot (ton)	565	574	452

Emissiestromen in tonnen	2021 basis jaar	2022	2023
Wagenpark & materiaal	262 ton	260 ton (- 2 ton)	217 ton (- 43 ton)
Electriciteitverbruik kantoorpanden	189 ton	184 ton (- 5 ton)	55 ton (- 129 ton)
Gas/warmteverbruik kantoorpanden	104 ton	95 ton (- 9 ton)	101 ton (+ 6 ton)
Business travel	9 ton	34 ton (+ 25 ton)	80 ton (+46 ton)
Totale CO2 uitstoot (ton)	565 ton	574 (+ 9 ton)	452 ton (-122 ton)

2.4 Voortgang doelstellingen en maatregelen

Van der Ende heeft als doel gesteld om voor 2025 20% te reduceren. Daarnaast heeft Van der Ende kwantitatieve reductiedoelstellingen gesteld voor de looptijd van het certificaat, tot en met 2024: De doelstelling om de CO2 uitstoot met 20 % te verminderen in 2025 hebben we nu gehaald. Dat betekent niet dat we nu stil kunnen zitten. Want het doel is behaald omdat we sinds juni 2023 de stroom groen zijn gaan inkopen. Dat heeft een enorme daling op de uitstoot veroorzaakt.

Waar we achter blijven met reductie is in de Business travel. Hier zien we ook een stijging ten opzichte van het basisjaar met 71 ton. Dit was nog wel een jaar met Corona en geeft dus een vertekend beeld omdat er toen niet gereisd mocht worden. Door de toevoeging van de locatie in Canada wordt verwacht dat de Business Travel de komende jaren zal toenemen.

<i>Jaarlijkse doelstellingen scope</i>	2023	2024	2025
Totaal	-5%	-15%	-20%
Zakelijke reizen (Scope 1, Scope 2, Business travel)	-3%	-4%	-5%
Doelstellingen van der Ende panden (Scope 1 en 2)	-7%	-26%	-36%

Bovengenoemde doelstellingen zijn op basis van gestandaardiseerde waarden (CO₂-uitstoot per miljoen euro omzet), omdat Van der Ende Group bijna elk jaar verandert van omvang. Deze doelstellingen worden haalbaar geacht door het beschikbaar stellen van voldoende middelen voor onderstaande maatregelen voor komende jaren:

- Elektrificeren van het wagenpark door aanschaf van minimaal 5 EV's **(er zijn er 2 aangeschaft in augustus 2024)**
- Inkopen groene stroom van nederlandse oorsprong van de vestigingen in nederland **(reeds uitgevoerd jul 2023)**
- Verduurzaming locatie Oss
- Verduurzaming locatie België
- Aanschaf laadpalen voor het elektrisch rijden. **In Maasdijk hebben 12 oplaadpunten gekregen voor het laden van elektrische auto's in juni 2024 . In Oss is de aanvraag ook gedaan voor oplaadpunten. En België heeft deze al.**

2.5 Effectiviteit stuurcyclus

In het CO₂-Managementplan is een Plan-Do-Check-Act stuurcyclus opgenomen om continue verbetering te waarborgen. In de stuurcyclus zijn verantwoordelijkheden en taken vastgelegd om structureel te kunnen sturen op effectief CO₂-beleid. De PDCA stuurcyclus borgt dat de vastgestelde reductiemaatregelen en (lange termijn) reductiemaatregelen, die worden opgesteld voor de CO₂-prestatieladder, daadwerkelijk worden uitgevoerd en behaald. Hiervoor is het kwartaal overleg tussen Ed van der Schans en Facilicom energiemanagement zeer waardevol, doordat als gevolg hiervan elke kwartaal focus komt voor dit zeer belangrijke onderwerp.

2.6 Effectiviteit communicatie

Tenminste halfjaarlijks zal er zowel intern als extern gecommuniceerd worden over de CO₂ footprint voortgang van de doelstellingen en maatregelen. Daarnaast wordt er intern voldoende informatie verstrekt aan de medewerkers om zijn of haar individuele bijdrage te kunnen leveren. De communicatie intern vindt plaats door middel van de mail en toolboxmeetings en de televisie schermen op de locatie Oss en Maasdijk. En soms ook via de Bombarie; dit is het personeelsblad van Van der Ende Group. De externe communicatie vindt plaats via de nieuwsberichten op de website en de diverse sociale mediakanalen zoals Instagram facebook LinkedIn. Er is zeker mate van bewustzijn bij de medewerkers, er worden ook wel dingen aangedragen door ze. Iets wat aangedragen is, was om te zorgen dat we zelf ook een punt krijgen voor het controleren van de bandenspanning.

2.7 Participatie initiatieven

Van der Ende vindt het belangrijk om samen te werken aan een duurzamere wereld. Om deze rede nemen verschillende medewerkers deel aan initiatieven om kennis van reducerende maatregelen te vergaren en te delen met andere gebruikers. Het belangrijkste initiatief waaraan Van der Ende aan deelneemt is Plant Empowerment. In het jaar 2023 hebben een aantal collega's een presentatie gegeven en hebben ze bijeenkomsten bijgewoond.

Het initiatief heeft meer betrekking op de vestiging Maasdijk omdat het gericht is op de tuinbouw. En de andere vestigingen hebben daar minder mee.

2.8 Benodigd budget en investeringen

Er is door de directie een budget beschikbaar gesteld voor het behalen en behouden van de certificering. Daarnaast is er voor de participatie aan de initiatieven budget beschikbaar gesteld. Tenslotte dient er voor de uitvoering van de maatregelen voldoende budget beschikbaar gesteld te worden. Elke maatregel wordt nader bekeken, zo een losse business case opgesteld, en apart geïmplementeerd. Deze zijn daarom niet verwerkt in onderstaand overzicht. De directie is voornemens om de besparingen, die de maatregelen opleveren, te herinvesteren in nieuwe maatregelen.

Kosten in 2023

Jaarlijkse kosten voor ladderbeoordeling SGS	€ 2510,-
Contributie SKAO	€ 574,75
Deelname keteninitiatieven	€ 15.000,-
Facilicom begeleiding	€ 4608,-

Investeringen in 2023

Ledverlichting	€ 50500,-
Zonnepanelen	€ 52000,-
Nederlandse Wind (groenenstroom)	€ ?

Investeringen in 2024

Aanschaf div laadpalen
Elektrische auto Chris van Staalduinen
Elektrische bus Oss

De verantwoordelijke die is aangesteld als duurzaamheidsmanager is Ed van der Schans. Hij zal met andere personen zorgen voor het behoud van het certificaat, en de planning in de gaten houden zodat alles op tijd zal gebeuren. De directie heeft de goedkeuring hiervoor gegeven.

2.9 Projecten met gunningsvoordeel

We hebben nog geen projecten met gunningsvoordeel gekregen. Ik heb dit nogmaals bij de accountmanagers aangegeven dat ze hier wel goed op moeten letten en aangeven wanneer dit wel zo is. Ook als een gemeente is aangesloten bij SKAO en we krijgen een project dan ook melden.

3. Eindoordeel directiebeoordeling

In dit hoofdstuk wordt door de directie een eindoordeel geveld ten aanzien van de werking van de CO₂-prestatieladder.

3.1 Oordeel directie

De directie heeft beoordeeld dat de CO₂-prestatieladder naar behoren werkt. Het wordt als een groot voordeel en kans gezien dat de CO₂-uitstoot van alle Nederlandse activiteiten centraal wordt vastgelegd. Op deze manier is de informatie eenduidig en gemakkelijk beschikbaar. Op deze manier kunnen er stappen worden gemaakt ten aanzien van het CO₂-reductiebeleid. De voortgang wordt middels een effectieve stuurcyclus bewaakt. Daarnaast is het op basis van deze centrale vastlegging van de juiste gegevens mogelijk om geïnformeerde keuzes te maken.

3.1.1 Noodzaak voor wijzigingen

Volgens de directie is er geen noodzaak voor wijzigingen in het CO₂-managementsysteem, reductiedoelstellingen, reductiemaatregelen en keteninitiatieven. De CO₂-prestatieladder werkt naar behoren. De doelstelling voor business travel zal zoals het er nu naar uitziet niet behaald worden. De reden hiervan is dat we zijn gegroeid en het basisjaar was een coronajaar. Wel zijn we als bedrijf hier hard mee aan de slag. We zijn bezig om contacten met lokale partijen te leggen. Om deze lokale partijen op te gaan leiden zodat er minder reisbewegingen gemaakt hoeven te worden door onze monteurs voor bepaalde storingen. Daarnaast verwacht de directie dat de andere gepubliceerde reductiedoelstellingen behaald zullen worden, omdat hiervoor verschillende berekeningen zijn gedaan. Tenslotte zal door Van der Ende Group de benodigde middelen en budget beschikbaar worden gesteld om continue verbetering te borgen. Echter ziet de directie een aantal mogelijkheden tot verbetering, die aangegeven zijn in subsectie 3.2.

3.1.2 Speciale aandacht voor communicatie

De verantwoordelijkheid voor de communicatie omtrent het duurzaamheidsbeleid is belegd bij de vanaf 2021 aangestelde duurzaamheidsmanager Ed van der Schans, waarbij hij ondersteund wordt door de afdeling marketing & communicatie. De communicatie over het CO₂-beleid is een vast onderdeel geworden binnen zowel de interne als externe communicatie door het uitgebreide communicatieplan. Het bewustzijn van de medewerkers is van groot belang voor het effectief reduceren van CO₂. Het bewustzijn moet de komende jaren groeien. Om deze reden dient er extra aandacht geschonken te worden aan de diversiteit aan medewerkers.

3.1.3 Doeltreffendheid CO₂-prestatieladder

Het certificaat is van belang voor de duurzaamheidsambities van Van der Ende Group omdat van der Ende Group voor 2025 20% CO₂ gereduceerd wil hebben. En bedrijven die meedoen met de CO₂ prestatieladder meer CO₂ reduceren. Daarnaast is het certificaat ook van belang voor de Van der Ende Group om zich te profileren als duurzaam bedrijf. Tenslotte is het van essentieel belang voor een aantal bedrijfsonderdelen van Van der Ende Group om in de toekomst voldoende opdrachten binnen te halen. Om deze redenen vindt de directie het relevant om in het bezit te zijn van een niveau 3 certificaat op de CO₂ prestatieladder.

3.2 Kansen voor verbetering

- Maatregel 1: Verduurzaming bedrijfspand België
- Maatregel 2: verduurzaming bedrijfspand Oss
- Maatregel 3: Verduurzamen wagenpark door mogelijkheden te onderzoeken van het hervormen van functieprofielen en de huidige omgang met het toewijzen van auto's. De directie is hierwel mee bezig omdat een aantal collega's aan een nieuwe auto toe zijn.
- Maatregel 4: kijken we of we in de toekomst gebruik kunnen maken van de restwarmte van onze burens Efficient projects. Deze gaan werken met met bepaalde machines waar rest warmte van overblijft.
- Maatregel 5: Meer samenwerking met lokale partijen voor het onderhoud aan bepaalde producten.